

IZRAELITA

TANÜGYI ÉRTESITŐ.

Felelős szerkesztő SZÁNTÓ ELEÁZÁR.

Megjelen havonként egyszer. — Kiadja az „Orsz. magy. izr. tanító-egyesület”. —
Előfizetési ár: Nem tagok számára egész évre 2 frt. — Az egyesület tagjainak díjmen-
tesen jár. — Az előfizetési pénzek és tagsági díjak **Ózer Zsigmond** egyleti pénz-
tárhoz Klauzál-utca 4. szám küldendők. — Szerkesztői iroda: Sip-utca 12. sz.

Isten hozott!

Közgyűlésre érkezett tagjainkhoz, kedves vendégeinkhez.

Egyesületünk központi választmánya és a rendező-bizottság nevé-
ben intézzük hozzátok üdvözlő szózatunkat, hazánk ügybuzgó tanítói,
egyesületünk tagjai!

Szünidei nyugalmatokat megzavarva munkára hivatunk benneteket
és ti készséggel engedtek felhívásunknak.

Munkabíró karjaitok örömmel ragadták meg a szellem fegyverét,
jól tudva, hogy nemzetünk tanügyét, felekezeti érdekét együttes erő-
vel, közakarattal kell elősegíteni.

Szeretett kartársaink! Szeretve tisztelt vendégeink!

A mi munkaerőnk itt a központban nem elegendő arra, hogy egy-
magunk intézkedjünk a haza zsidó tanitósága nevében; a felelősséget el
nem vállaljuk, ha lelkesülni tudó vidéki testvéreink a népoktatás ügyé-
nek szabad és önálló fejlődésére irányozott törekvéseinkben nem támo-
gatnak. A napirenden levő nagyfontosságú anyagi- és erkölcsi kérdéseket
csak úgy oldhatjuk meg sikeresen, ha a hazai zsidó tanitóság
egyesített akarata nyilvánul tanácskozásainkban. A
tanügy érdeke, a tanitóság óhaja, tagjaink közakarata,
kartársaink lelkesedése, egyesületünk zászlója alatt
kér meghallgatást.

Ezen jelvény alatt hangoztatott szózatunk annál nyomatékosabb és
impozánsabb, minél többen vagyunk, minél okosabban szólunk, minél
eszélyesebben harcolunk és minél nagyobb a szakképzettség és tár-
sadalmi érettség, mely tanácskozásainkban nyilvánul.

Kezetekbe tesszük le a zászlót, mely alatt becsülettel harcoltunk,
anyagi jólétünk, erkölcsi és szellemi érdekeink védekezése ügyében.

Módjában van az ország zsidó tanitóságának azt oly kezekre bízni,
mely kezeknek erejében a közbizalom özpontosul és melyeknek tiszta-
ságáról meg van győződve.

Válasszatok oly vezért, kinek nemcsak esze, de szive is van. A
közvagyont kezelő közp. választmányt alakítsátok, oly férfiaktól, kiknek
jelleméhez még a gyanúnak árnyéka sem fér, kiknek önzet-
len törekvését a mult is megpecsételte.

Ne késsetek az általunk felvetett kérdésekre őszinte, nyílt véleményt
mondani, indítványaitokban óhajaitokat nyilvánítani és javaslataitokban
a központ által követendő irányt kijelölni.

Bizva nemes czélu törekvéseitekben, jóakaró támogatástokban, óhajtva várjuk munkásságtok üdvös sikerét. Egyesületünk ügybuzgó tagjait, szeretve tisztelt barátainkat szívből üdvözöljük! *Csukási.*

Az Országos Magy. Izr. Tanítóegyesület f. évi augusztus hó 21. és 22-ikén Budapesten, a VII. ker. sip-utczai izr. népiskola disztermében rendes közgyűlést tart. A közgyűlésen — alapszabályaink 7. §-a értelmében — szavazati és tanácskozási joggal bir minden rendes, pártoló tiszteletbeli tag, ha legalább is egy év óta tagja az egyesületnek. Az ülés kezdete d. e. 8 órakor. Az Országos Izr. Tanító-egyesület eme közgyűlésére a tanügy iránt érdeklődő közönséget is tisztelettel meghívjuk.

A közgyűlés programja.

A közgyűlést előkészítő bizottság a tanácskozás tárgyául kitűzött tételeket következő sorrendben kívánja tárgyalatni.

I. Augusztus 21-én (szerdán):

1. Elnöki megnyitó.
2. Elnöki jelentés.
3. Az Orsz. Magy. Izr. Tanítóegyesület kiadásában megjelent népiskolai olvasókönyvek. Előadó: *Hoffmann Mór*, tanár (Nagy-Kanizsa).
4. A magyar nyelv oktatása a népiskolában. Értekező: *Dr. Málnai Mihály*, tanár (Budapest).
5. Az országos nyugdíjtörvény revíziója. Előadó: *Bányai Jakab* (Nagy-Becskerek.)

II. Augusztus 22-én (csütörtök):

1. Segély-ügy, özvegyek és árvák jutaléka. Az egyesület által kiadott közlöny bővítése. Előadó: *Walder Jakab* (Baja).
2. Az egyesület által létesítendő árva-alap. Előadó: *Csajági Béla*, igazgató (Budapest).
3. Az egyesület belső szervezetére vonatkozó javaslatok. Előadó: *Szontág Jenő*, igazgató (Szolnok).
4. Hitoktatás a felekezeti és közös népiskolában. Előadó: *Klein Salamon* (Szeged).
5. A Szántó Eleázár-féle alapítvány három évi kamatjainak odaítélése.
6. Tisztujítás.
7. Netáni indítványok tárgyalása.

A közgyűlést megelőző napon, azaz *augusztus 20-ikán d. u. 5 órakor előértekezlet*, a közgyűlés tárgysorozatának végleges megállapítása és a bizottságok kiküldetése tárgyában.

Budapest, 1889. augusztus 14.

Az elnökség.

(Kivonat az „orsz. magy. izr. tanító-egyesület“-nek 1889-ik év január hó 17-én 67. sz. a. jóváhagyott alapszabályaiból.)

VIII. Közgyűlés.

21. §.

Minden harmadik évben, és pedig az őszi szünidők alatt az ország fővárosában közgyűlés tartatik, melyre valamennyi egyesületi tag meghívandó. A közgyűlés ideje és helye, valamint a tárgyalás alá kerülendő tételek sorrendje a tagoknak a központi választmány által 4 héttel előbb sajtó útján tudomásul hozatik. Sürgős esetekben rendkívüli közgyűlések

tarthatók, 30 tag írásilag akadatolt kívánata folytán azonban köteles a központi választmány rendkívüli közgyűlést egybehívni. Érvényes határozathozatalra 30 tag jelenléte szükséges. Ha kevesebb a megjelent tagok száma, a közgyűlés a legközelebbi husvétii szünidőig elnapoltatik, mely közgyűlés azután tekintet nélkül a jelenlevő egyesületi tagok számára határozatképes.

A közgyűlés teendői.

a) A lefolyt 3 évről való számadási jelentésnek átvétele s megvizsgálása.

b) Az elnök által a választmány nevében tett javaslatok és igazgatási ügyekről előterjesztett jelentések feletti határozathozatal.

c) Az egyesületi tagok által tett javaslatok feletti határozathozatal.

d) Az alapszabályok netaláni módosítása, melyek — módosulásuk esetén — a magyar királyi kormánynak helybenhagyás végett előterjesztendők.

Paedagogiai kérdések 4 héttel a közgyűlés előtt a választmányhoz küldendők.

e) A tisztviselők megválasztása — a 23-ik §. értelmében — valamint 3 pénztárfőülvizsgáló s egy 5 tagból álló szavazatszedő bizottság megválasztása, kik azonban a választmány kebeléből nem választhatók.

f) A tisztviselőség részére a kellő felmentési okmányt kiszolgáltatja.

g) Közgyűlési jegyzőkönyvek hitelesítésére 2 tagnak való kiküldése, és végre,

h) a választmány által ajánlott tiszteletbeli tagok megválasztása.

IX. Választások.

23. §.

Az elnök, valamint az összes igazgató és választmányi tagok (kivéve a titkárt, ki a választmány által választatik meg) és az 5 póttag a közgyűlés által 3 évre és pedig általános szótöbbséggel és titkos szavazással választatnak meg. Szavazategyelőség alkalmával szűkebb választás eszközöltetik.

Ezeknek elmondása után áttérünk a közgyűlés

ügyrendjére.

(Az előkészítő bizottság javaslata.)*

1. A közgyűlésre vonatkozó szabályzatokat az alapszabályok 21, 22 és 23-ik §-ai tartalmazzák.

2. A közgyűlésre megjelent tagok, f. hé 20-án délutáni 5 órakor a budapesti sip utcai izr. népiskola dísztermében előtanácskozmány céljából gyülekeznek.

3. A közgyűlés í. hó 21-ikén délelőtti 8 órakor fentebb megnevezett helyiségben fog megtartani és a napilapokban közzeendő rendben folytatattatik.

4. A közgyűlésre kitűzött tételek előadói a tételre vonatkozólag javaslatot készítenek. Az előadó a tételt megvilágosítja, indokolja, s oly határozati javaslatot terjeszt a közgyűlés elé, a mely a tanácskozás alapjául szolgál.

5. Egy kérdéshez az előadó kivételével, kinek a vita berekesztésekor még egy zárbeszéd tartása engedtetik, mindenki csak egyszer szólhat, s tíz percznél tovább nem veheti igénybe a gyűlés tagjainak figyelmét.

*) Ezen ügyrend megvitatása és végleges megállapítása a közgyűlést megelőző előtanácskozás egyik tárgyát fogja képezni.

6. A hozzászólás joga azokat és azon sorrendben illeti, amely rendben az illető jegyző által feljegyzettek.

7. Önálló indítványok legkésőbb nyolcz nappal a közgyűlés előtt írásban benyújtandók az elnökségnél.

Ha valamely indítvány elfogadtatván, bővebb kidolgozására bizottság rendeltetnék, az indítványozó ebben mindenkor benne legyen.

8. A tanácskozás tárgyára vonatkozó indítványt csak a vita berekesztése előtt és csak írásbeli szerkezetbe foglalva lehet benyújtani. Indítványozónak jogában áll indítványát visszavonni; ezt azonban más magáévá teheti.

9. A napirendre kitűzött tételről eltérő tárgyról beszélni nem engedtetik meg. — A tanácskozás nyelve kizárólag magyar. — Beszédet olvasni tilos.

10. Ha valamely tárgy felett a tanácskozás másfél óránál tovább húzódnék, elnök az bekeresztheti, s kijelentésére, hogy szólásra senki sincs följegyezve a kérdést fölvetvén, a gyűlés tagjait megszavaztatja.

Ha valamely tag nem a tárgyhöz szól, az elnök meginteni, szükség esetén tőle a szót megvonni köteles. — Szólót beszédében másnak, mint az elnöknek, megakasztani nem szabad.

12. Az elnök által tett figyelmeztetés vagy rendreutasítás ellen felszólalni, azt visszautasítani vagy vita tárgyává tenni nem szabad.

13. Szót kérhetnek bármikor is azok, a kik

a) napirendet indítványozni,

b) netaláni személyes megtámadásra válaszolni, vagy

c) szavaik elferdítését röviden helyreigazítani, vagy az ügyrendre hivatkozni akarnak.

14. Szavazás rendesen felállás és ülyemaradás által történik. Ha az eredmény kétséges, ellenpróba tételik. Az elnök vagy tiz tag kívánatára a jegyzők a szavazókat fejenként összeszámlálják.

15. A fejenkénti összeszámlálás bevégezése előtt husz tagnak írásban beadott kívánságára névszerinti felhívás mellett történik meg a szavazás.

16. A szavazókat a jegyzők összeszámitván, az eredményt az elnök kihirdeti.

17. Az elnök a közgyűlés akarata szerint megnyitja és elosztja a gyűlést.

Előadja az indítványokat, az ügyrend értelmében vezeti és bezárja a tanácskozásokat, felteszi a kérdést és kimondja a határozatot.

Órködik a csend és az ügyrend megtartása felett.

18. Az elnök a tanácskozási rend érdekében mindig szólhat, sőt ha a tagok attól eltérnének, köteles szólani; őt ezen beleszólásában gátolni nem szabad. De ha a tárgy érdeme mellett, vagy ellene akar szólani, az elnöki széket az alelnöknek engedi át és azon tárgy bevégeztéig nem foglalhatja el ismét székét.

19. Ha a gyűlés valamely tagja a rendet zavarja, az elnök őt névszerint is rendreutasíthatja.

20. Az elnök csak a szavazatok egyenlősége esetén szavaz.

21. Ha a gyűlésen folytonos rendzavaró lárma és nyugtalanság uralkodik melyet az elnök nem képes lecsillapítani, kinyilatkoztatja, hogy a gyűlést fel fogja függeszteni; sőt az ülést bizonyos időre, a mely egy óránál hosszabb nem lehet, fel is függeszti.

22. Az elnök órködik a nyilvánosság felett; a hallgatóságot, ha tetszését vagy nem tetszését nyilvánítja, rendre inti és szükség esetén a teremből kiharancsolja.

23. A titkár, vagy az arra kijelölt tag, szerkeszti és írja alá a gyű-

lés jegyzőkönyveit; olvassa fel az iratokat, jegyzi és írja fel sorban a szólanı akarókat, számítja össze a szavazatokat.

24. Jegyzőkönyvbe foglalandó a szavazás alá került kérdés szőszerinti szerkezetében; a szavazás eredménye s a hozott határozat.

Budapest, 1888. augusztus 18-an.

Az elnökség.

Tételek

a nyugdíjtörvény revizioja tárgyában

beterjeszti: **Bányai Jakab** n.-becskereki tanító.

1. Az „országos izr. egyesület“ örömmel és hódoló tisztelettel veszi tudomásul vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urunknak az ország színe előtt tett ama nagyfontosságú nyilatkozatát, mely szerint az 1875. évi 32. t. cz. által teremtett állapotok tarthatatlanok, nevezett törvény módosítása elodázhatatlanná vált, miért is őszkor az országgyűlés elé oly törvényjavaslatot fog terjeszteni, mely a hazai néptanítók jogosult igényeinek tökéletesen meg fog felelni.

2. Bizalommal néz ugyan a magas kormány intézkedései elé, tekintve azonban, hogy nyugdíjállapotaink már is türhetetlenné váltak azon forró óhajának ad kifejezést, hogy a kilátásba helyezett revizio őszkor csakugyan megtörténjék és más tárgyak által a napirendről le ne szorittassék.

3. Örömének és bizalmának kifejezése mellett a dolog lényegére különösen hangsulyozza:

a) hogy a szolgálati idő 30 évben állapittassék meg,

b) hogy az utolsó évben élvezett teljes fizetés tekintessék a nyugdíj összegéül,

c) a szolgálati idő minden Magyarország területén működő tanítóra nézve hivatalba lépésének napjától kezdve számittassék,

d) az 1875. évi XXXII. t. cz. azon intézkedései, melyek szerint azon tanítók, kik 1875-ben 55-ik életévüket már betöltvén a nyugdíjintézmény kedvezményeiből kizáratnak, továbbá az 1875-ben szolgálatban volt tanítók működési ideje csak 1870-től fogva számítatik, hatályon kívül helyezzessék,

e) a mennyiben kívánatos, az egylet azon tagjai, kik 1875-ben már tanítók voltak jövőjük és családjuk jövője érdekében a nyugdíjalapba fizetendő évi járuléknak csekély felemelésébe is belenyugszanak,

f) az országgyűlés által az országos tanítói nyugdíjalap dotálására eddig megszavazott évi 150,000 frtnyi összeg ezentul is az országos költségvetésbe fölvetessék,

g) végkielégítés, és részleges nyugdíjazás esetében azon szabályok érvényesíttessenek, melyek az 1885. évi XI. t. cz. értelmében az állami tanítókra nézve érvényesek,

h) az özvegy a férjét 30 évi szolgálat után megillető teljes nyugdíjösszegnek 50%-át rendes nyugdíj czímen élethossziglan élvezze, az atyátlan árvák életük 18 évéig fejenkint évi 50 frtot, az egészen szülötlen árvák pedig fejenkint évi 100 frtnyi segélyben részesüljenek, vagy a nyugdíjalap költségén árvaházakban elhelyeztessenek.

4. Az országos izr. tanítóegylet ezen óhajainak kérvény alakjában ad kifejezést, mely kérvényt egy a közgyűlés által választandó 9 tagu bizottság nyújtja ő nagyméltóságának a vallás- és közoktatási m. kir. miniszter urnak vagy helyettesének.

N.-Becskerek, 1889. július 23-án.

Javaslat

az Orsz. Magy. izr. Tanító-egyesület kiadásában megjelent Radó Vilmos tanár által szerkesztett olvasókönyvek átalakítása tárgyában.

Mondja ki a közgyűlés, hogy a használatban levő olvasókönyvek átdolgozását, az eredeti rendszer lehető fentartásával, szükségesnek tartja és pedig a következő nézőpontok szerint.

1. A bibliából és a zsidók későbbi történetéből vett olvasmányokat felekezeti szempontból szükségeseknek tartj ugyan, de nem oly terjedelemben, a melyben ezek a szóban levő olvasókönyvekben fel vannak véve; mert fel lehet ugyan mellette hozni, hogy az összefüggő bibliai olvasmány és zsidó történet a külön kézi könyvet feleslegessé teszi, de a mennyiben a zsidó fiúk a bibliát eredeti szövegben tanítják s a külön kézikönyv használatát ki nem kerülük:

helyesebbnek tartja, ha a szigorú összefüggés esetleges mellőzésével, a valláserköicsi érzület megszilárdításának s a melegebb érdeklődés felkeltésének szempontjából a nevezetesebb bibliai és zsidó történeti férfiakhöz fűződő események a gyermeki felfogásnak megfelelő alakban vétetnek föl.

2. Tekintve azt, hogy az olvasókönyvek darabjainak legnagyobb része tartalmilag felülhaladja a tanulók értelmi fokát, azoknak szigorú revízióját szükségesnek tartja, mert a tárgyismeret nevelő hatását biztosabban el lehet érni oly olvasási anyaggal, mely a tanuló intellectualitásán erőszakot nem tesz.

3. Tekintve, hogy az olvasmányok nagy része, különösen a III. és IV. osztály kötetében, nyelvezet tekintetében oly kevés telményeket szab a tanító és tanuló elé, melyeknek az utóbbiak közül esetleg csak a kiválóbb szellemi tehetséggel megáldott veheti hasznát, egyes olvasmányok mások által való pótlását, egyeseknek átdolgozását tartja szükségesnek a közgyűlés; mert a szokatlan szó és mondafordulatok, képes vonatkozások, és számos bibliai olvasmányban a nem annyira egyszerű, mint inkább keresett zamat épen nem felelnek meg az ily korú gyermekeknek.

4. Tekintve, hogy a tárgyoctatást támogató olvasmányok között vannak olyanok, melyek részben nem illeszkednek a tanterv követelményeihez, részben pedig nem felelnek meg a fokozatosság elvének, természetrajzi olvasmányok pedig nem elégséges számmal vannak felvéve: a közgyűlés ez anyag revízióját is szükségesnek tartja.

Mely célból a közgyűlés a közp. választmányt utasítja, hogy a használatban levő olvasókönyveket successive oly formán átdolgoztassa, hogy a referens által előterjesztett s a közgyűlés által elfogadott elaboratum figyelembevételével készítendő s az egyesületi közlönyben közrebocsátandó tervezetet állapít meg, mely terv szerint mindig a szükség szerint dolgozandók át az egyes kötetek ez egyesület anyagi érdekeinek veszélyeztetése nélkül.

Nagy-Kanizsa, 1889. augusztusban.

Hoffmann Mór, előadó.

Javaslat

az orsz. izr. tanító-egyesület által nyújtandó anyagi- és szellemi kedvezmények tárgyában.

Beterjeszti: **Waldor Jakob**, előadó.

1. Szakitsa az egyesület az eddig követett irányval és fordítsa figyelmét kiválóan az élőkre; nevezetesen iparkodjék a tanítók nyomorán tőle telhetőleg enyhíteni, segítse az önvétők nélkül inségre jutott tanítót és családját. Könnyedén és alapos ok nélkül ne osztogasson

segélypénzt, de ha meggyőződést szerzett magának arról, hogy a kérelmező valóban segítségre szorul, legyen a nyújtott segély lehetőleg gyökeres.

2. Az egyesületi tag csak akkor tarthat számot támogatásra, ha ő maga, mint a család főntartója beteg, vagy munkára képtelen.

3. Iparkodjak az egyesület, vagyonát és jövedelmét jó tankönyvek kiadása által gyarapítani. Kivánjuk azonban, hogy az ezekből eredő haszon nagyobb része az egyesület törzsvagyonának gyarapítására, esetleg egy része segélyezésekre fordíttassék.

4. A központi választmány iránt táplált tántorithatatlan bizalmunk és tiszteletünk kifejezése mellett kivánjuk, hogy a vidéki választmányi tagoknak az egyesület administratiojának minden ágába bepillantás engedjék, hogy kiválóan nagyobb segélyezések esetében a központi választmány őket véleményadásra szólítsa föl.

5. Ugy a segélyezéseknél mint az özvegyi díj megállapításánál az illető együleti tag tagsági éveinek száma legyen első sorban mértékadó. Az egyesületi tag halála esetén özvegyének vagy árváinak fizetendő összeg maximuma csak oly tagok özvegyeinek jár, kik 30—40 évig voltak az egyesület tagjai.

Az özvegyi díj következőleg állapíttassék meg: Oly tagok özvegyei, kik 1—5 évig voltak az egyesület tagjai, 50 frt; 5—16 évig 100 frt; 15—25-ig 150 frt; 25—35-ig 200 frt; 35—40-ig 250 frt.

Ezenkívül köteleztessék minden egyesületi tag minden egyes halálási esetben bizonyos összeggel járulni az elhalt kartárs özvegyeinek — illetve árváinak segélyezésére. Méltányossági szempontból szintén arányban a tagsági évekhez: 1—5 évig 20 kr.; 5—15-ig 40 kr.; 15—25-ig 60 kr.; 25—35-ig 80 kr. és 35—40-ig 1 frt. Ugy hogy azon tanítónak özvegye, ki 40 évig volt az egyesületnek tagja, összesen körülbelül 600 forintot kapna.

6. Azon egyesületi tag, ki negyven évig pontosan befizette tagsági díját, a további fizetés alól fölmentendő. Szintugy megszűnik a nyugdíjazott egyesületi tag befizetése, a nyugdíjazását követő évek mindazonáltal, tagsága éveibe beszámíttatnak.

7. A nőtlen tanítónak joga van a halál esetén az özvegyét illető összeg erejéig szabadon rendelkezni.

8. A tanítónők illetve árváik ugyanazon kedvezményekben részesülnek, mint a tanítók.

9. Az egyesület csak akkor virágozhatik, ha mennél többen csatlakoznak hozzája. A központi választmány szólítsa ezentúl is lankadatlanul táborába a kartársakat, de kegyelem nélkül utasítsa vissza azokat, kiknek csak akkor van tudomásuk az egyesület létezéséről, ha rája szorulnak. Az egyesület a tagoknak összessége: a ki kedvezményeiben részesülni akar, legyen tagjává; a ki nem tagja, nem részesülhet kedvezményeiben.

10. Részesítse az egyesület azokat, kik kiadványait használják iskoláikban, kik tehát nagy mértékben hozzájárulnak az egyesület vagyonának gyarapításához, bizonyos előnyökben.

11. Kivánatos, hogy az egyesület minden félévben megküldje tagjainak a nyugtatókat és hogy a tagsági díj behajtásánál kérlelhetetlen szigorúsággal járjon el.

12. A központi választmány vegye kezébe a zsidó tanítók árva-ügyét és tegye alapos tanulmánya tárgyává, mert egyedül ő képes a sikeres megoldást biztosítani.

13. Az egyesület havonként egyszer megjelenő közlönyét változtassa

át heti szaklappá. Minthogy azonban az így tetemesen növekedett munka nagyobb munkaerőt és több költséget kíván: méltányos, hogy a szerkesztő illő díjazásban részesüljön és hogy az egyesületi tagok a költségek fedezéséhez hozzájáruljanak. Az egyesület tehát vagy fölemeli a tagsági díjat általánosan, vagy — ami igazságosabb — kellő számú előfizető jelentkezése esetén indítja meg a lapot és csak ezeknek küldi be. Megengedhető azonban, hogy maga az egyesület bizonyos összeggel — a mennyibe az „Értesítő“ kerül — járuljon a költségek fedezéséhez.

14. Tartson az egyesület gyakrabban közgyűlést és pedig fölváltva egyik-másik nagyobb vidéki városban.

Határozati javaslat

az „Orsz. magyar izr. tanító-egyesület“ belső szervezetének módosítása tárgyában.

Készítette: **Szontágh Jenő** előadó.

1. A vidéki választmányi tagság intézménye, a mely gyakorlati értékűnek nem bizonyult, nem lévén a vidéki választmányi tagoknak — különösen a vidéki körök működése mellett — sem teendőjük, sem pedig hatáskörük, megszüntetendő.

2. Míg a vidéki választmányi tagság intézményének megszüntetésére vonatkozó alapszabálymódosítás foganatosítható lesz, a vidéki választmányi tagok az egyesületi alapszabályok 19. §-a értelmében megválasztandók lévén, a legkomolyabban utasítandók, hogy megválasztatásuktól számítandó egy év alatt működésük vidékén, vidéki kört alakítani szoros kötelességüknek ismerjék.

3. Az előbbi pontban megjelölt célból az 1889. évi augusztus hóban megtartandó tisztújító közgyűlésen első sorban oly vidékeken működő együleti tagok választandók vidéki választmányi tagokul, mely vidékeken ez időig vidéki kör még nem alakult és csak másodsorban választandók vidéki választmányi tagokul azok, kik ilyenekül valamely vidéki kör részéről mint az illető kör képviselői ajánlatba hozattak.

4. Mihelyt a vidéki körök országszerte megalakultak, a vidéki választmányi tagok helyét tágabb hatás és munkakörrel a vidéki körök megbizottjai foglalják el. E megbizottakat nem az „Orsz. magyar izr. tanító-egyesület“ közgyűlése, hanem maguk a vidéki körök választják saját kebelükből.

5. Minden vidéki kör egy ily megbizottat választ, ki rendes tagja az „Orsz. magyar izr. tanító-egyesület“ választmányának és ennek minden ülésére meghívandó. Az eleve szétküldendő meghívókban az ülés tárgysorozata is közlendő.

6. A vidéki körök megbizottjai — kik 3 évi időtartamra választatnak — minden évben legalább egyszer tartoznak az „Orsz. magyar izr. tanító-egyesület“ választmányi ülésén megjelenni. E végből a választmány a fontosabb és a vidéket is érdeklő együleti ügyek tárgyalását lehetőleg az augusztus havi választmányi ülésre halasztja, mely választmányi ülésen mindazon vidék megbizott választmányi tagok, kik az év folyamán semmiféle választmányi ülésen meg nem jelentek, megjelenni tartoznak.

7. Az augusztusi választmányi ülésen az egyesületi tisztviselők jelentést tenni tartoznak egész évi működésükről, ugyanakkor ejtendő meg az együleti pénztár megvizsgálása a vidéki tagok részéről és ugyanakkor adandó utasítás minden vidéki körnek azon működésre nézve, melyet a következő tanévben kifejtene kell.

8. Hogy a vidék az egyleti választmány és tisztikar működését és az egylet ügyeit illetőleg mindenkor kellőleg tájékozott lehessen, minden választmányi ülés jegyzőkönyve szószerinti szövegében az egyleti közlönyben közzéteendő; az egyes határozatok által érdekelt személyek nevei azonban a közleményből kihagyhatók. Az egyleti közlöny lévén az egyetlen érintkezési eszköz az egylet és az egyleti tagok között, czélszerű és kívánatos, hogy az egyleti közlöny havonként kétszer jelenjék meg. Ugyanazért a közgyűlés határozatilag kimondja, hogy az „Izr. Tanügyi Értesítő 1890. évi január hó 1-től fogva havonként kétszer jelenjék meg és megbizza a központi választmányt, hogy e határozat gyakorlati kiviteléről gondoskodják.

9. A közgyűlés határozatilag kimondja, mikép az egyesületi alapszabályok a jelen közgyűlésben hozott és esetleg még hozandó oly határozatok értelmében módosíttatnak, melyek alapszabálymódosítást involváltnak és megbizza a közp. választmányt, hogy ezen alapszabálymódosításnak a közgyűlés határozatainak megfelelő szövegezéséről, valamint a módosított alapszabályoknak jóváhagyás végetti felterjesztéséről gondoskodják.

10. Az „Orsz. magy. izr. tanító-egyesület“-nek 1889. évi augusztus havi közgyűlésre utasítja a közp. választmányt, hogy közvetlenül, vagy a most még megválasztandó vidéki választmányi tagok és az általa esetleg delegálandó megbizottak által közvetve hasson oda, mikép mindazon vidékeken, melyeken vidéki kör ez időig még nem alakult, egy év lefolyása alatt ily vidéki kör okvetlenül megalakuljon, egyszersmind pedig jelölje meg azon területet, melyre minden vidéki kör hatásköre kiterjedjen.

Szolnokon, 1889. évi július hó 21.

Javaslatok

a magyar nyelv oktatásáról az elemi népiskolában.

Értekező: **Dr. Málnai Mihály**. Közli: **Csukási Fülöp**.

a) Irodalmi oktatás.

1. A magyar nyelv oktatásának tárgyalását, jobb áttekintés végett, ketté kell választanunk, az egyik rész foglalkozik annak tárgyi részével és az elnevezhető irodalmi oktatásnak, a másik rész foglalkozik annak formális részével és ez a tulajdonképeni nyelvtani oktatás.

2. Ott, a hol egyesületünk olvasókönyveit használják, ott ez a tantárgy, melyet felsőbb iskolákban irodalmi oktatásnak neveznek, meg van a magyar nyelv, de különösen a magyar olvasás keretébe illesztve.

3. A gyermek nemzeti irodalmunkból azt kapja, a mennyi korához képest neki való.

4. Irodalmi oktatás szükséges a népiskolában a hazaszeretet szempontjából, de csak azt ismertetjük, a mi 4 vagy 6 évfolyamból álló népiskolában tanítható, a többit az életre vagy magasabb iskolákra kell bízni.

5. Nálunk Magyarországon a nemzeti érzés élesztése szükségesebb, mint bárhol Európában.

6. Az irodalmi oktatás paedagogiai szempontból is szükséges, mert előmozdítja az oktatás legfőbb célját, az erkölcsi képzést.

6. Az irodalmi oktatás elősegíti a helyes erkölcsi belátás megalakulását.

7. Az irodalmi oktatás szükségességét még pszichologiai szempontból is lehet megokolni.

8. Irodalmi oktatás által a gyermekeknek a nemes élvezeteknek kifogyhatatlan tárházát adjuk.

9. Az olvasókönyvben feltalálható: versek, mesék, mondák, elbeszélések az irodalmi cél szolgálatában állanak, míg a többi olvasmányok, pl. a földrajziak, természetrajziak csak az illető tantárgyak támogatására valók.

10. Az irodalmi oktatásnál arra törekedjünk, hogy a gyermek önállóan, saját eszét használva, alkosson magának elveket, melyek akaratát irányítsák. Tehát nemcsak az ismeretek birása, hanem az ismeretek szerzése legyen a főcél. Előbb a szemlélet, azután a gondolkodás. A szemléletet megelőzi a szemlélésre alkalmas lelki állapotba való hozatal, vagyis előkészítés, a figyelemnek irányítása.

11. Az irodalmi oktatás nagyban elősegíti a képzelő tehetség fejlesztését.

b) A nyelvtan tanításáról.

1. Minthogy a nyelvtan csak formákkal foglalkozik, azért a gyermek erkölcsi belátásának képzéséhez nem járul és ennek folytán a nyelvtan tanítását még a gyermek előtt is kell indokolni.

2. A nyelvtan tanítását nem kell eltörölni, de igenis kellő korlátok közé szorítani. A nyelvtan tanítása nem öncél, hanem eszköz az írásbeli előadás megtanulására.

3. Nem annyira nyelvtanra, hanem fogalmazásra kell a gyermeket tanítani, a nyelvtanból csak annyit nyujtsunk, amennyi önálló fogalmazásra szükséges.

4. A figyelem-keltés, szemlélet és gondolkodás fokozata a fogalmazás tanításánál is szem előtt tartandó.

5. Ebből következik, hogy a fogalmazási gyakorlatok tárgyát a legnagyobb gonddal kell megválasztani és a többi iskolai tárgy tanításával szoros kapcsolatba hozni.

6. A jelenlegi vezér- és gyakorlókönyvek a száraz nyelvtani szabályokból fölülte sokat adnak.

7. Az I. osztályban elég, ha a növendékek az írás és olvasás megtanulásával a hangtan elemeit elsajátítják.

8. A II. osztályban az előbbieket ismétlése mellett a magán- és más-salhangzók megkülönböztetését, a szótagolást kell tisztázni.

Továbbá meg kell tanulniok a megkülönböztetést főnevek, melléknevek és igék között, a mondatok után használandó írásjeleket.

9. A III. osztály nyelvtani anyaga jelenleg határozottan sok. Tárgyalni kellene a mondatrészek tanát (evvel kapcsolatban az alaktant), az egyszerű tö- és bővített mondat keretén belül, de elegendő lenne: alany, állítmány, jelző és tárgy és az alaktanból mindazt, a mi evvel összefügg.

10. A IV. osztályra kellene hagyni a határozók tanát, de az elemi iskolában nem szükséges több mint 3-féle határozót megkülönböztetni, t. i. hely-idő és (a többiek összefoglalva) körülmény-határozók, összevont és összetett mondat, de csak annyit, hogy a kötőszó szerepét és a (,) és (;) írásjelek használatát megtanulhassák.

11. Az V. osztályban: alá- és mellérendelt mondatok, szóképzés, szó-összetétel, végre

12. A VI. osztályban az egész nyelvtani anyag csoportosítása és rendszeres áttekintése, de új tananyag hozzáadása nélkül. Osztatlan népiskolában még lejjebb kellene szállítani a nyelvtan oktatásának anyagát.

13. A fogalmazás anyaga az I., II. osztályban a beszéd- és érte-

lemgyakorlatok köréből veendő, csakis egyes szócsoportok helyes leírására szorítkozik.

Az összefüggő mondatokban való fogalmazás csak a népiskola középosztályaitól követelhető, míg az V., VI. osztály növendékei előre készített gondolatrend szerint kisebb leírásokat, elbeszéléseket, levélkéket stb. szerkesztenek.

Csak helyes elméleten alapuló, a nyelvtannak ily módon való begyakorlása eredményezi, hogy tanításunk nem lesz unalmas, hanem a gyermekek feszült figyelmére számíthat és így tanításunk gyakorlatibb és eredménye állandóbb.

Klein Salamon tételei :

A hit- és biólia oktatás a négyosztályu népiskolában következőleg alakul

I. osztály fiúk és leányok.

Hittan, a) bibl. történet Józsefig. A tiz parancsolat magyarul, könyv nélkül. b) Héber olvasás, a második félévben az egyleti imakönyv.

II. Fiu- és leányosztály.

Hittan. a) bibl. történet: a kinyilatkoztatásig, tankönyv nélkül; b) a tiz parancsolat héberül is; c) kis hittan, bibliai szemelvényekből összeállítva 30—40 vers eredetiben és fordítással. E kis hittan minden következő osztályban ismételtetik. A különböződ álások és a שמע be-tanulása és fordítása. Az imakönyvből fordítatik a fiuosztályban ezen-kivül: שמנה עשרה אתה חונן השיבנו סלת רפאנו ברך, (áldás 1—3) שמע קולנו מורים שים שלום, אלהי נצור, az egyleti ברכת הון tankönyv: az egyleti

III. fiuosztály.

Hittan: a) szertartástan, tankönyv: Mló Chofnájim 1—381. sz. b) bibl. tört. tnknyv. Löw Lipót bibl. történet. Kivülről tanulandók: 26; 28, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 42, 44, 48, 50, 52, 58, 61, 64, 69, 70, 72, 76, 77, 80, 84, 85, 88, 89. §§ — 29. §. A közbeeső §§-ok részint olvastatnak, részint magyaráztatnak. A tiz parancsolat ismételtetik magyarul és héberül. c) Bibl. fordítás a Thóra II. könyvéből 2, 3, 4, 5, 6 (1—12), 7 (1—7), 13, 14 (26—31), 15, 19, 20, 21 (1—6, 12—21, 23—27), 22, 23 (1—25), 30 (11—16), 31, 32 (1—20), 33 [12—23], 34 (1—26). Héber olvasás. Az imakönyvből a mindennapi imák ismertetnek. Imafordítás. Boruch seomár, asré, jistabách, honeir-szelahig, áhávoh raboh, mi chomocho olenu.

III. leányosztály.

A. Hittan. a) Szertartástan a Meló Chofnájim alapján 1—313. sz. (Kimarad: 31—42. 51—74. 83—87. 90. 92. 116—7. 122. 130—1. 133—6. 138—140. 142—150. 153—4. 156—173. 189. 200. 226. 275—9. 282—3. 313.) b) A tiz parancsolat ismétlése. A 13 hitágazat. c) Bibliai történet. 25—141. §§. (Kivülről csupán: 74. Isten ígérete teljesül. 75. Isten fenyegetése is teljesül. 76. Isten megmentőt küld. 77. Mózes születése és csodálatos megmentése. 79. Mózes részvéte testvérei iránt és megszökése. 80. Mózes meghivatása. 82. Mózes és Áron Fáraó előtt. 85. A kikerülési áldozat és ünnep. 88. Izrael hálaéneke a vörös-tengernél. 89. Az Egyiptomból történt megszabadulás fontossága. 90. Izrael megkezdí vándorlását a pusztában. 109. Kötelességek a szülők, az aggor és az előljáróság iránt. 110. A felebaráti szeretet kötelességei. 121. Mózes inti halála előtt a népet és Józsuét utódjának nevezi ki. 122. Mózes halála. 127. Kánaán fölosztása és állapota. 131. A birák sorozata. 139. Isten Sámuel profétának rendeli. 141. Sámuel mint bíró és tanító. d) Héber olvasás.

IV. fiuosztály.

A. Hittan. a) Szertartástan ismételése. Hit- és erkölcsstan, a Meló Chofnájimba fölvetett vallás- és erkölcsstani kifejezések tüzetes magyarázata, továbbá a biblia és bibliai történet, a 10 parancsolat és 13 hitágazat értelmezése alapján. b) Bibliai történet. Tankönyv: Lów Lipót, Bibl. történt 3—216. §. Kivülről a következő fejezetek: 3. 6. 7. 17. 18. 19. 20. 22—24. 98. 99. 101. 102. 109—112. 121. 127. (Palästina földrajza.) 130. 131. 139. 142—144. 149. 150. 152. 154. 160. 162. 164. 165. 167. 170. 171. 175. 191. 192. 197. 198. 200. 203. 209. 210. 213. 214. 216.) c) Bibliafordítás. A tóra harmadik könyvéből: 19. (1—4. 9—18. 30—37.) 23. (1—8. 15—18. 21—44.) 25. (1—22.) 26. (1—13.) A tóra ötödik könyvéből: 1. 3. (23—29.) 4. (1—40) 5—11. 15. (7—23.) 16. 22. (1—13) 23. (20—26.) 24. (10—22.) 25. (13—16.) 31. 32. (1—29. 44—52.) 34. (1—12.) d) Imakönyv ismertetése: szombati muszaf. Fordítás: *גדלו שמע, (ד' ד'), ברוך שנתן תורה, הלל, רצה, ישמחו, תכנת — השיבנו כראוי, ויהי בנסוע, יחדשהו, ב' ההפטרה, ברכת התורה*.

IV. leányosztály.

A. Hittan. a) Szertartástan, hit- és erkölcsstan. Meló Chofnájim (Kimaradnak a 3. osztálynál fölsoroltak s 347—349. 360. 393. 400. 401. 404. 407. 412—414. 426—427. 430—432. 438. 449. 450. 461—4.) A 10 parancsolat s 13 hitágazat. — b) Bibliai történet. 6. A szent könyvek sorozata. 7. A biblia fölosztása. 9. A biblia közös középpontja. 10. A bibliai történet haszna. 17. Az ember teste. 18. Az ember lelke. 19. Az emberi méltóság. 20. A beszéd adománya. 23. A munka. 24. A szombat. 142. Saul királynak választatik. 143. Sámuel leteszi birói tisztét. 144. Saul elveszti Isten kegyét. 150. Dávid nemeslelkűsége. 152. Dávid király lesz Juda és később egész Izrael fölött. 160. Dávid utolsó intései és halála. 161. Salamon imája bölcseségért. 162. Salamon bölcs ítélete. 164. Salamon példabeszédei. 165. A templom építése. 167. A templom nagy fontossága. 170. Az ország föloszlása. 171. Efraimország királyai. 174. Jerobeám utódai. 175. Illés próféta. 183. A pajzánság bűnhődése. 187. Ámosz próféta. 188. Hózeás próféta. 199. Efraimország romlása. 191. A szamaritánusok vagy kuteusok. 192. Judaország királyai. 197. A próféták aranykora. 198. Jézsájáz próféta. 200. Jézsájás a Messiás jövendő boldog idejét jósolja meg. 201. Mikeás próféta beszéde az álszentek ellen. 209. A megtalált törvénykönyv. 210. Jeremiás próféta. 213. Jojáchim és Cedékiás. 214. Jeremiás a szent földön marad. Gedáljás megöletése. 216. Jeremiás siralmi. — c) Héber olvasás: Szombati és ünnepi imák.

A hatosztályu népiskolában a fiukra nézve annyiban történnék változás, hogy 1. — a mint már fönt említve van — a hébernyelv terjedelmesebben taníttatnék. 2. az imakönyv föl nem vett részei és különösen a zsoltárokból fejezetek is fölvetetnének. A Thórából az V. osztályban veendő: M. I. k. 1, 2, 3, 6, 9, 15, 17, 22, 23, 28 (10—22), 45, 48, 49, 50; Móz. II. k. 11, 12, 16, 18, M. III. k. 9, 10, 16, 17. fejezetek, szertartástan, 13 hitágazat.

VI. osztály.

M. IV. k. 9, 11, 13, 14, 16, 20, 23, 24, 28, 29, 32; M. V. k. 12, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 21, (9 vers) 11 (18—23) 25, 26, 27, 28, (14 vers) 29, 30, 32, 33. fejezetek. Bibl. törtnt. az elmaradt §§-kat, az V. osztályban, a VI. osztály pedig a bibl. utáni kornak történetével foglalkoznék, szertartástan 13 hitágazat.

A községi népiskola számára sokkal kevésbé lehet egyöntetű tantervet megállapítani mint a zsidó népiskola számára. A főváros kivéte-

lével, t. i. az oly hitközségek, melyek saját iskolájukért tetemes áldozatokat hoznak, nem hajlandók és nem is képesek a discidens és a közösiskolába járó tanulók számára oly hitoktatást szervezni, a mely túlmegy az állam által követelt két heti tanórán, míg az olyan hitközségek, a melyeknek nincsen felekezeti iskolájuk, mert vagy nem is volt, vagy pedig könnyelműen elközösítették, igyekeznek, hogy a felekezeti iskola orvosolhatatlan hiányát a hitoktatási intézmény fejlesztésével és az állam által el nem tiltható nagyobb hittani óraszámmal, lehetőleg pótolják. Ennek következtében nagyon bajos a közösiskolák számára hittani tantervet készíteni. A tananyag természetes a heti tanóraszámától függ; heti 2 óra mellett gondolni sem lehet bibliai oktatásra. Ezért megelégszünk avval, hogy a két órás hitoktatás szerény és teljességgel elégtelen tananyagát összeállítsuk, a mely biblia fordítás kizárásával és minden egyébnek mértéken aluli leszállításával a következőképen alakul:

I. osztály.

bibl. történet Józsefig, héber olvasás, 10 parancs, néhány brochosz kívülről.

II. osztály.

bibl. történet a kinyilatkoztatásig, héber olvasás, különös figyelemmel a szombat és ünnepi imákra, 10 parancs magyarul és héberül, folytatva a brahosz, a schmá fordítása.

III. osztály.

bib. történet, tankönyv alapján Mózes halálától Saulig; a 10 parancs ismétlése, imakönyvi gyakorlatok, szertartástan (Mlochofnajim 300 sz.) néhány ima fordítása.

IV. osztály.

bibl. történet, mint a III. osztály Saultól Salamon haláláig, 10 parancs, 13 hitágazat, imakönyv, szertartástan (folytatólagosan) imák fordítása.

I n d i t v á n y :

1. a t. k. válaszszon egy bizottságot, melynek föladata legyen, az általam beterjesztett tantervet alaposan átnézni és véleményét beterjeszteni és pedig még ez ülés folyamán,

2. elfogadás esetén, miután az idő nagyon is rövid, sem hogy ezen tanterv az 1889/90. tanévre érvényben léphetne, köröztessék ezen tanterv Magyarország minden rabbi, iskolaszék és tantestülettel; kéressenek föl véleményt adni és ezt legkésőbbben f. é. deczemb. 15-ig a központi választmányhoz juttatni.

3. Kéressék meg a központi választmány, a beérkezett véleményeket és alkalmasint a nézeteltéréseket összeállítani és egyleti közlönyünk útján a tanítókkal tudatni, hogy hozzászólni lehessen;

4. ha közösmegállapodás történt a tanterv elfogadására, hivassék egybe egy rendkívüli közgyűlés, melynek az beterjesztetik és végre

5. kéressék meg a központi választmány, miszerint intézkednék, hogy ezen elfogadott tanterv minden iskolára kötelezővé legyen.

V E G Y E S E K .

— A „Dorottya-egyesület“ által eszközölt **kiállításra** t. tagjaink figyelmét különösen felhívjuk. A vendéglőben étkező ebédelő-társaságok célszerűen cselekednének, ha t o a s t - a d ó kivetése által iparkodnának a kiállítási jegyek költségeinek fedezéséről gondoskodni,

— Azon tiszt. kartársainkat, a kik az **országos tanszermuzeumot** és az ezzel kapcsolatos p a e d a g o g i u m o t még eddig meg nem tekintették volna, figyelmeztetjük, hogy **szakítsanak** időt az intézet megtekintésére.

Egyidejűleg az azoknak szomszédságában levő Frim-féle hülyék intézete a tanítók árvaháza is megtekinthető. A megtekintés idejét a rendező bizottság külön értesítésben fogja közölni.

— A közgyűlés tartama alatt a rendes találkozási hely: **Reuter-féle kávéház** [Andrássy-ut az operaházzal szemben.]

Egy tanítónő kerestetik két 6--8 éves leánygyermekhez falura. Evi fizetés 200 frt. Ha a zongoratanítás kezdéséhez ért előnyben részesül. Bővebb felvilágosítást ad e lapok szerkesztősége.

• Könyvkereskedésünkben V. kiadásban megjelent:
Német nyelvgyakorló, I. r. ára 20 kr., II. r 20 kr.

Szerkesztette **BARNA JÓNÁS**, f. v. polg. isk. tanár.

Jelen tankönyv a m. kormány részéről 17,358 sz. a. végleg engedélyezett és a fővárosi közs. elemi iskolákban kizárólagos használatra elrendeltetett.

A t. tanító urak áttekintés és esetleges bevezetés céljából jelen tankönyvünk egy példányát tek. Csukási Fűiöp urtól átvehetik.

Tisztelettel

Dobrowsky és Franke Budapest.

KOHN ÁRNOLD
SIRKŐ RAKTÁRA

V., váczi körút 14. sz. (az Andrássy-uttal szemben)

ajánlkozik mindennemű **siremlékek** elkészítésére. — A cégnek 16 évi fennállása alatt szerzett jó hírneve kezeskedik arról, hogy a t. cz. megrendelő közönségnek ugy kivitelre, valamint jutányos árra nézve meg bir felelni.

Az üzlet szombaton és ünnepnapokon zárva van.

Vallásoktatás!

SINGER és WOLFNER könyvkereskedése

Budapest, VI., Andrássy-ut 10. sz.

kiadásában megjelent:

A zsidó hitoktatás vezérfonala kiadja a pesti izr. hitközség.	
I. füzet a közös népiskolák I. és II. osztálya számára, 7. kiadás, ára bekötve	30 kr
II. füzet a közös népiskolák III. oszt. számára 5 javított kiadás bek. ára	25 „
III. füzet a közös népiskolák IV. oszt. számára 5. javított kiadás bek. ára	30
Bibliai történet felső nép- és polgári iskolák alsóbb osztályai számára; az eredeti szöveg nyomán írta R a d ó Vilmos ára bekötve	50 „
Szemelvények a zsoltárokból , iskolai használatra fordították S c h ö : D. és S t e r n A., hittanárok, ára	25 kr.
Olvasmányok a bibliából , iskolai használatára fordították és jegyzetekkel ellátták S c h ö n D. és S t e r n A. hittanárok. II. rész: Próféták ára	60 „
Imakönyv az izraelita ifjuság számára (héber szöveg) erősen kötve	4 „
Mózes öt könyve (a héber szöveggel) izraelita iskolák használatára. Kiváló szakférfiak közreműködésével magyarrá fordították F ü r e d i Ignác és S t e r n Mór. 5 rész, mindegyik külön bekötve. Egy-egy rész ára	40 „
Héber A. B. C. és olvasókönyv , írta M ü l l e r Adolf, 3. javított kiadás ára bekötve	20

SINGER és WOLFNER könyvkereskedése

Az orsz. izr. tanítóegyesület kiadója

BUDAPEST, Andrásy-ut 10. szám.

Elemi iskolai könyvek jegyzéke osztályok szerint csoportosítva

I. osztály.

Müller Adolf , Magyar ABC és olvasókönyv bekötve (az izr. tanító-egyesület kiadványa)	20 kr.
Müller Adolf , Héber ABC és olvasókönyv bekötve	20 "
Herzog Emil , Német ABC és olvasókönyv bekötve (az izr. tanító-egyesület kiadványa)	20

II. osztály.

Radó , Magyar olvasókönyv bekötve (az izr. tanító-egyesület kiadványa)	32 kr.
Komáromy , magyar nyelvtan bekötve	15 "
Mendl , Német olvasókönyv bekötve (az izr. tanító-egyesület kiadványa)	32
Hoffmann , német nyelvt. gyakorlókönyv bekötve	50 "
Mózes I. könyve , magyar fordítással bekötve (az izr. tan.-egy. kiadványa)	40 "
Imakönyv , (az izr. tanító-egyesület kiadványa) bekötve	40
Schwarz Mór , számtani gyakorlókönyv II. oszt. számára bekötve	20 "

III. osztály.

Radó , Magyar olvasókönyv bekötve (az izr. tanító-egyesület kiadványa)	36 kr.
Komáromy Lajos , Magyar nyelvtan bekötve	15 "
Hoffmann , német nyelvt. gyakorlókönyv bekötve	50 "
Mendl , Német olvasókönyv bekötve (az izr. tanító-egyesület kiadványa)	36 "
Mózes II. könyve , magyar fordítással bekötve	40 "
Imakönyv , (az izr. tanító-egyesület kiadványa)	40 "
Lakits—Neiger—Kiss Áron , földrajz bekötve	30 "
Mayer—Marki , Történelem bekötve	30 "
Schwarz , számtani gyakorlókönyv bekötve --	24 "
Gönczy—Kugotovics , (az illető) megye térképe	30 "
Hátsek , Magyarország kézitérképe (Singer és Wolfner kiadása)	20 "
Hátsek , Pestmegye és Budapest és környékének térképe	30 "

IV. osztály.

Radó , Magyar olvasókönyv bekötve (az izr. tanító-egyesület kiadványa)	65 kr.
Komáromy , magyar nyelvtan bekötve	20 "
Mendl , Német olvasókönyv bekötve (az izr. tanító-egyesület kiadványa)	65 "
Hoffmann , német nyelvt. gyakorlókönyv bekötve	50 "
Mózes III. és IV. könyve , magyar fordítás bekötve (az izr. tanító-egyesület kiadványa)	80 "
Imakönyv , (az izr. tanító-egyesület kiadványa) bekötve	40 "
Lakits—Neiger—Kiss Áron , földrajz bekötve	30 "
Mayer—Márki , Történelem bekötve	30 "
Schwarz , számtani gyakorlókönyv bekötve	24 "
Orbók , Egészségtan bekötve	20 "
Hátsek , Magyarország isk. kézitérképe (Singer és Wolfner kiadása)	20 "
Hátsek , az osztr.-magy. mon. isk. kézitérképe (Singer és Wolfner kiadása)	20 "

V. és VI. osztály.

Radó , Magyar olvasókönyv bekötve (az izr. tanító-egyesület kiadványa)	65 kr.
Mendl , deutsches Lesebuch bekötve (az izr. tanító-egyesület kiadványa)	65 "
Hoffmann , német nyelvt. gyakorlókönyv bekötve	50 "
Mózes öt könyve , bekötve (az izr. tanító-egyesület kiadványa)	2 "
Imakönyv , (az izr. tanító-egyesület kiadványa) bekötve	40 "
Lakits—Neiger—Kiss Áron , Földrajz bekötve	40 "
Mayer—Márki , Történelem bekötve	30 "
Füredi , Világtörténet	40 "
Schwarz , számtani gyakorlókönyv bekötve	36 "
Orbók , Egészségtan bekötve	20 "
Hátsek , Magyarország térképe	20 "
Hátsek , az osztr.-magy. mon. isk. kézitérképe (Singer és Wolfner kiadása)	20 "

☞ Ajánljuk mint ujdonságot különös figyelmébe ☞

Mendl , deutsches Lesebuch für die V. und VI. Klasse
Hoffmann , Német nyelvtani gyakorlókönyv.
Komáromy , Magyar nyelvtan a II. III. és IV. oszt. számára.
Füredi , Világtörténet, második kiadás.

Bevezetés céljából mutatványpéldányt megkeresésre szívesen küldünk.

☞ Könyvkereskedésünkben kapható minden — ha itt nem is hirdetett — iskolai és tankönyv.

A Franklin-Társulat kiadásában

Budapesten megjelent:

Magyar olvasó- és nyelvképző könyv népiskolák számára. Szerkesztették Szirmai J., Vörös S., Szilágyi J.

Az Iskolaév. „ABC-és könyv (II. kiadás) kötve 20 kr.

A II. iskolaév (II. kiadás) kötve 30 „

A III. iskolaév „ „ 30 „

A IV. iskolaév „ „ 50 „

Az V. és VI. iskolaév „ „ 60 „

Deutsches Lesebuch für die Volks- und Wiederholungsschulen Ungarns. Von Jos. Szirmai, Leop. Klein, Ad. Mayer.

Das I. Schuljahr. „Fibel“, III. Auflage gebunden 25 kr.

Das II. Schuljahr II. Auflage geb. 30
Das III. Schuljahr II. Auflage geb. 40 „
Das IV. Schuljahr II. Auflage geb. 50
Das V. Schuljahr 60 „
Das VI. Schuljahr 70

A zsidó népiskolák számára szerkesztett kiadásból megjelentek:

A második iskolaév kötve 30 kr.
A harmadik iskolaév „ 30 „
Das zweite Schuljahr geb. 30
Das dritte Schuljahr „ 40
Das vierte Schuljahr 50 „

Szirmai József. Német nyelvképzőiskola gyakorlati példákban. Olvasás, nyelvtan és fogalmazás egyközpontú körökben

I. rész kötve 20 kr.

II. rész kötve 20 „

III. rész kötve 30 „

— **A túlterhelés és a Herbart-Zilleristák.** Füzve 20 kr.

Bailagi Károly és Nagy László. Magyarország története. Kapcsolatban az általános történelem legfőbb vonásaival. Népiskolák számára. Huszonegyedik kiadás. Kötve 30 kr.

— **Földrajz** népiskolák számára.

I. évf. vagy a népiskola 4. oszt. tananyaga. 5. kiadás. Kötve 20 kr

II. évf. vagy a népiskola 5. oszt. tananyaga. Negyedik kiadás Kötve 30 kr.

III. évf. vagy a népiskola 6. oszt. tananyaga. 3. kiadás. kötve..... 25 kr.

Bánhegyi és Emericzky Népiskolai tankönyv olvasmányokkal a magyarhoni népiskolák mindennapi és ismétlő iskolai számára. IX. kiadás kötve 60 kr.
Tartalom: I. Embertan, II. Földleírás. III. Történelem (alkotmánytannal), IV. Természetrájtan, ásvány-, növény- és állattan, V. Természetan.

Bonyhai B. Irányadó az iskolában és az életben. Erkölcsi tanulságos könyvecske. A négy kiadást ért Népiskolai jutalomkönyv című munkája nyomán, a kor igényhez alkalmazva. Füzve 30 kr

Csukási Fülöp és Schön József Zsidó hittan a szentírás elbeszélései kapcsán az őshéber eredeti szöveg alapján a legjelesebb értelmezők és fordítások egybevetésével. Első könyv: A népiskola felső osztályai, illetve a polgári és középiskolák alsó osztály számára, II-ik bővített és javított kiadás. Füzve 80 kr. Második könyv: a polg. és középiskolák III. és IV. osztályai számára. Füzve 50 kr. Harmadik könyv A polg. és középisk. IV. oszt. számára Füzve 20 kr.

— **Kis biblia** a zsidó ifjuság számára. Az őshéber eredeti szöveg nyomán. Két részben. I. rész kötve 40 kr, II. rész kötve 60 kr., egy vászonkötetbe kötve 1 frt 20 kr.

— **A zsidók története,** különös tekintettel a magyar zsidók történetére. Füzve 1 frt 20 kr.

Erdődi János. Földrajzi vezérfonal iskolai és magánhasználatra. 5. átdolgozott kiadás, tizenöt térképpel. Füzve 50 kr.

Erdődi János. Földrajz a népiskolák felsőbb osztályi számára. Függelékül: Történelmi képek. 5. átdolgozott kiadás. Füzve 25 kr,

Führer Ignác és Schön József. Módszeres nyelvtani példatár. Számos feladvánnyal. A népiskolák 1. osztálya számára mondattani alapon. Kötve 20 kr., III. osztály számára kötve 25 kr., IV. osztály számára kötve 25 kr.

A Franklin-Társulat kiadásában

Budapesten megjelent:

Hochmuth Abraham. Gotteserkentniss und Gottesverehrung als Lehr- und Handbuch zum Religionsunterricht 1 fl. 20kr.

— **Isten-ismeret és Isten-tisztelet.** A biblia és későbbi iratokon alapuló tan- és kézikönyv a vallás oktatására, II-dik olesó kiadás..... 60 kr.

— **Mózes hit- és erkölcsstan** az elemi és felső népiskolák számára. Kivonat az „Istenismeret és istentisztelet“ című vallástani könyvéből, utmutatása és felügyelete mellett készítette Szép Lipót. Kötve 30 kr.

Kapi Gyula. Dalkönyvecske a népiskola alsó osztályai számára. Második kiadás Füzve 20 kr.

Kapi Gyula. Összhangzattani gyakorlókönyv. Zeneiskolák és tanítóképző intézetek számára.
I. Füzet. Füzve 30 kr.
II. Füzet. Füzve 40 kr.

Klingenberg Jakab. Magyar nyelv- és irálytan. Helyesírási és irodalmi függelékkel. A népiskola V. és VI., valamint a polgári iskola I. és II. osztálya számára. Harmadik kiadás. Kötve 50 kr.

— **Gyakorlati német nyelvtan** kezdők számára.
I. rész: 2 kiad. Kemény kötésben 25 kr.
II. „ Kemény kötésben 50 kr.

Lőw Lipót Bibliai történet. Zsidó tanulók számára. Magyarra áttette Lőw Tóbiás. Hatodik kiadás. Kötve..... 50 kr.

Lutter Nándor. Számtani példatár a népisk. szám. 5. átdolgozott kiadás.
Az I. osztály számára 20 kr.
A II. „ „ 20 kr.
A III. „ „ 15 kr.
A IV. „ „ 15 kr.
Az V. „ „ 10 kr.
A VI. „ „ 25 kr.

Szente József. Számtani szemelvények. — Ismétlő iskolások számára. Kötve 50 kr.

Valló Vilmos. Népiskolai olvasmányok a gazdasági chemia köréből. Füzve 60 kr.

Madzsar János. Magyar nyelvkönyv a német tannyelvű népiskolák számára.
I. köt.: A II. oszt. számára. 2. kiadás. Kötve ... 30 kr.
II. kötet: A III-dik osztály számára. Kötve 40 kr.
III. kötet: A IV-dik osztály számára. Kötve 30 kr.
IV. kötet: Az V és VI. osztály számára. Kötve 35 kr.

Magyar olvasókönyv német tannyelvű népiskolák számára. Szerzők Bakó S. Frühwirth K., Gruber J. és Posch L. Első rész: Az irva-olvastató tanmód elvei szerint dolgozva. I. és II. tanfolyam Negyedik kiadás. Kötve 30 kr.
Második rész. III. évfolyam. Harmadik kiadás. Kötve..... 30 kr.
Harmadik rész. IV évfolyam. Második kiadás. Kötve 40 kr.
Negyedik rész. V. és VI. évf. 50 kr.

Ziltz Mór. Hittan az izraelita népiskolák alsóbb osztályai számára. Nyolczadik javított kiadás. Kemény köt. 30 kr.

— **Hittan.** Az izraelita népiskolák felső osztályai számára. — Negyedik kiadás. Kötve 40 kr.

Bánhegyi Stefan. Ungarischer Kinderfreund. Ein Lern- und Lesebuch für die mittleren und höheren Klassen deutscher Volksschulen in Ungarn. — Vierte Aufl. Cart. 60 kr.

Fibel für den Schreib-Leseunterricht von Ludwig Posch, Karl Frühwirth und Wilhelm Kund. Cart. 25 kr.

Deutsches Lesebuch für Volksschulen von Johann Polster, Karl Frühwirth, Ludwig Posch. I Theil. Zweites Schuljahr. Cart. 35 kr.

Klingenberg J. Deutsches Sprachbuch. Ein Leitfaden zur Behandlung des einfachen Satzes, mit einer Beigabe von Orthographie und Stilübungen. I. Theil. Für die dritte Volksschulklasse. Dritte verbesserte Auflage 30 kr.
Für die oberen Volksschulklassen (4. 5.) Zweite verbesserte Auflage..... 40 kr.

Lutter Ferdinand Dr. Sbíerka pöctovednych príkladov pre národnie skoly, Tretie, dla sustavy metrickej prepracované vydanie. Preložil Frantisek Lacko.
Svázok I. 20 kr.
„ II. 10 kr.
„ III. 10 kr.
„ IV. 15 kr.
„ V. 25 kr.

Ziltz Moritz. Glaubenslehre für die unteren Klassen der isr. Volksschulen. Vierte verbesserte Auflage. Geh. 25 kr.

— **Glaubenslehre** für die höheren Klassen der isr. Volksschulen. Dritte vermehrte und verbesserte Aufl. Geh. 35 kr.

— **Hebräische Sprachlehre** für isr. Volksschulen in zwei Cursen. — Zweite Auflage. Geh. 40 kr.

Ifj. Nagel Otto

könyvkereskedése

Budapesten, Muzeum-körút, a nemzeti színház bérházában.

Bevezetésre ajánlatos népiskolai tankönyvek:

- Módszeres tornatanítás.** I. Népiskolai tornagyakorlatok, irták Horváth F. és Jubász Gy. Ára... .. —.40
- Népiskolai földrajz.** Irta: Barna J. fővárosi tanító, I. rész a népiskolák IV. osztálya számára. Kemény kötésben ára —.20
- Népiskolai földrajz.** Irta: Barna J. fővárosi tanító, II. rész a népiskolák V. osztálya számára. Kemény kötésben ára —.20
- Népiskolai földrajz.** Irta: Barna J. fővárosi tanító, III. rész a népiskolák VI. osztálya számára. Kemény kötésben ára —.20

A földrajz tanulását e könyvecske a gyermeknek nagyon megkönnyíti, mivel minden fölöslegest mellőzve, rövid velős szavakkal és hiánytalanul a szükséges ismereteket nyújtja.

Magyarország története párhuzamosan **alkotmányunk vázlatával** és a főbb világesemények függelékével az újabb miniszteri tanterv alapján, írta Barna J. főv. tanító. Negyedik kiadás. Kemény kötésben ára... .. —.30

Népiskolai számtan I. rész, a népiskolák II. osztálya számára, irták Virág (Schön) József és Walter K., kemény kötésben ára —.15

Népiskolai számtan II. rész, a népiskolák III. osztálya számára, irták Virág (Schön) József és Walter K. fővárosi tanítók, kemény kötésben ára —.20

Népiskolai számtan III. rész, a népiskolák IV. osztálya számára, irták Virág (Schön) József és Walter K. fővárosi tanítók, kemény kötésben ára —.20

Népiskolai számtan IV. rész, a népiskolák V. és VI. osztálya számára, irták Virág (Schön) József és Walter K. fővárosi tanítók, kemény kötésben ára —.40

E könyvecske osztályról osztályra vezeti a gyermeket az elemi számtan ismertetésébe a vidéki gyermek látköréből vett gyakorlati példákat alkalmazva, miért is e könyv vidéki iskolában különös helyén van.

Az egyenletek megfejtése népszerű modorban írta Schwarz M. állami tanító, a népiskolák V., VI. osztályai és polgári iskolák számára ára —.40

E könyv jövedelméből az országos tanítók árvaháza javára minden elkelt példány után tiz-tiz krajczár szerző részéről fordítottatni fog.

Zsidó hittani katekizmus leányiskolák részére, írta Halász N., I. rész. Kemény kötésben ára —.30

Zsidó hittani katekizmus leányiskolák részére, írta Halász N., II. rész. Kemény kötésben ára —.25

Zsidó hittani katekizmus leányiskolák részére, írta Halász N., III. rész. Kemény kötésben ára —.35

Zsidó hittani katekizmus leányiskolák részére, írta Halász N., IV. rész. Kemény kötésben ára —.35

Zsidó hittani katekizmus fiúiskolák részére, írta Halász N., I. rész —.36

Zsidó hittani katekizmus fiúiskolák részére, írta Halász N., II. rész —.30

Zsidó hittani katekizmus fiúiskolák részére, írta Halász N., III. rész —.42

Zsidó hittani katekizmus fiúiskolák részére, írta Halász N., IV. rész —.45

Zsidó hit- és erkölcsstan I. rész középiskolák számára írta Halász N. —.70

Zsidó hit- és erkölcsstan II. rész középiskolák számára, írta Halász N. —.40

Mutatványpéldányok ezen tankönyveknek, bevezetés céljául kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Minden bárhol kiadott vagy hirdetett könyv nálam és a legelőnyösebb tás mellett kapható. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

👉 Kimerítő könyvárjegyzékek kívánatra ingyen bérmentve küldetnek. 👈

Német nyelven:

Leitfaden zum richtigen Denken, Sprechen und Schreiben, írta Flesch M. fővárosi tanító, I. Theil für die unteren Jahrgänge der Volksschule. Második kiadás. Kemény kötésben ára —.30

Leitfaden zum richtigen Denken, Sprechen und Schreiben, írta Flesch M. fővárosi tanító, II. Theil für die oberen Jahrgänge der Volksschule. Kemény kötésben ára —.30

Lampel

(Wodianer)

Róbert,

F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedés kiadásában Budapest, VI. kerület,
Andrássy-ut 21. szám alatt
megjelent

és a nmélt. m. k. vallás- és közoktatásügyi ministerium által
az elemi és népiskolák számára

általánosan engedélyezett tankönyvek.

17.358/1888. számú m. rendelettel a
következők engedélyeztettek:

1. **Faludi J. — Szép J.**, Magyar ABC és olvasókönyv, ára kötve 20 kr.
2. **Magyar nemzeti olvasókönyv** a II. osztály számára, ára kötve 34 kr.
3. **Magyar nemzeti olvasókönyv** a III. osztály számára, ára kötve 40 kr.
4. **Magyar nemzeti olvasókönyv** a IV. osztály számára, ára kötve 46 kr.
5. **Magyar nemzeti olvasókönyv** az V. oszt. számára, ára kötve 62 kr.
6. **Magyar nemzeti olvasókönyv** a VI. oszt. számára, ára kötve 62 kr.
7. **Belicza J.**, Magyar nyelvtani kézikönyv I. füzet a II. osztály számára, ára 15 kr.
8. — Magyar nyelvtani kézikönyv, II. füzet a III. oszt. számára, ára 20 kr.
9. — Magyar nyelvtani kézikönyv, III. füzet a IV. oszt. számára, ára 20 kr.
10. — Magyar nyelvtani kézikönyv, IV. füzet az V—VI. oszt. számára, ára 40 kr.
11. **Faludi J. — Szép J.**, Német ABC és olvasókönyv, ára kötve 32 kr.
12. — Német olvasókönyv, II. rész ára kötve 40 kr.
13. — Német olvasókönyv, III. rész ára kötve 48 kr.
14. **Spitzer J.**, Német nyelvgyakorló, ára 20 kr.
15. **Langraf M.**, Deutsche Sprachlehre I., ára kötve 36 kr.
16. **Faludi J.**, Számvetési gyakorlókönyv, III. füzet a IV. osztály számára ára kötve 20 kr.
17. **Hatsek Ignác**, Magyarország térképe a legújabb megyei beosztás szerint, ára 20 kr.
18. **Schwicker J. H.**, Általános földirat a felső népiskolák számára, ára 1 fit 20 kr.
19. — Geographie von Ungarn (német tannyelvű iskolák számára), ára kötve 40 kr.
20. **Mayer M.**, Rövid alkotmánytan, ára 16 kr.
21. **Vargyas E.**, Természetráajz, módszeres előadásban, ára kötve 20 kr.

22. **Kakujay K.**, Természetráajz, ára 60 kr.
23. — Naturgeschichte, ára 60 kr.

14.539/1889. sz. alatti m. rendelettel:

24. **Faludi J.**, Számvetési gyakorlókönyv, I. füzet a II. osztály számára ára kötve 15 kr.
25. — Számvetési gyakorlókönyv, II. füzet a III. oszt. számára, ára kötve 18 kr.
26. **Kuttner S.**, Első oktatás a földrajzban a népiskolák IV., V. és VI. osztályai számára. Teljesen átdolgozták *Suppan Vilmos* és *Laukó Gusztáv*, ára kötve 30 kr.
27. — Első oktatás a magyarok történetében. Teljesen átdolgozták *Suppan Vilmos* és *Laukó Gusztáv*, ára kötve 30 kr.
28. — Természetan a vegytan elemeivel. Teljesen átdolgozta *Suppan Vilmos*, ára kötve 36 kr.
29. Első oktatás a természetrajzban. Teljesen átdolgozták *Suppan V.* és *Kozocsa Tivadar*, ára kötve 40 kr.
30. **Lange H.**, — **Dr. Cherven Fl.**, Elemi iskolai atlasz, ára 40 kr.

4068/1885. sz. a. m. rendelettel:

31. **Dobóczy L.**, Gazdasági és kertészeti füzetek, I. füzet az elemi fiúiskolák 3—4. osztálya számára, ára 18 kr.
32. — Gazdasági és kertészeti füzetek, II. füzet a leányiskolák 3.—4. oszt. számára, ára 18 kr.
33. — Gazdasági és kertészeti füzetek, III. füzet az elemi fiúiskolák 5—6. osztálya számára, ára 18 kr.
34. — Gazdasági és kertészeti füzetek, IV. füzet a leányiskolák 5—6. osztálya számára, ára 18 kr.

14.596/1879. sz. a m. rendelettel:

35. **Hatsek Ignác** megyei térképei, ára egyenként 20 vagy 30 kr.

25.924/1889. sz. a. m. rendelettel:

36. **Vajda Pál**, Szépirási minták népiskolák számára, ára 15 kr.
37. Szépirási minták népisk. számára, magyar-német, ára 20 kr.

Mutatvány-példánnyal ezen **egytől egyig általánosan engedélyezett művek**ből jövő tanévre rendes tankönyvül való alkalmazás céljából szívesen szolgál a kiadóhivatal.

